

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemam za avstro-ugarske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četr leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četr leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. za mesec, po 30 kr. za četr leta. — Za tuje dežele toliko več, kakor poštnina znaša. Za oznanila plačuje se od četiristopne peti-vrste po 6 kr., če se oznanilo jederkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska. Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravljanje je v Gospodskih ulicah št. 12. Upravnemu naj se blagovoljno pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila t. j. vse administrativne stvari.

Revizija ustawe v Srbiji.*)

Veliko veselje je bilo zavladalo po vsej Srbiji, ko je bil kralj poklical Ristića na krmilo. Podobno veselje je vladalo mej radikalno stranko, ko se je poklical njen pristaš na vladno krmilo. Toda v obeh slučajih je bilo veselje le kratko. Pokazalo se je, da kralj Milan ni imel resne volje, nastopiti družično politiko, nego mu jo je bil predpisal tedanj ljubljene njegov Garašanin. Hotel si je le pridobi liberalce in radikalce za načela svoja in tako utrditi si prestol svoj, ki se je pa bil že večkrat precej omajal. Ko se je pokazalo, da bi liberalci in radikalci začeli izvrševati svoj program, da torej neso voljni popustiti svojih teženj, je kralj hitro odslovil. Ristića je odstranil s pomočjo radikalcev, ki zaslepljeni neso umeli, da je kralj hoče le zlorabiti v namene svoje, radikalno ministerstvo je pa odpravil z izgovorom, da so njega nakane nevarne za državo.

Jednako veselje, kakor je bilo zgoraj omenjeno, vlada sedaj v Belemgradu, ko je vladar obljubil revizijo ustawe. Posebno mej radikalci je velika radoš. Liberalci stvari nekoliko trezneje sodijo, kar že dokazuje, da njih glavni list še ni ničesar spregovoril o kraljevem manifestu. Predvčeraj zvečer je bila v Belemgradu velika razsvetljiva in baklada, katere se je udeležil cvet intelligence naroda. Kralj je s prestolonaslednikom prišel na balkon in velika množica ga je z veseljem pozdravljala. V imenu Belgrajskih meščanov pozdravil je kralja veletržec Pavlović zahvaljujoč se mu, da se je odločil za revizijo ustawe, zagotavljač, da bodo pri tem delu vsi podpirali vladarja. Kralj mu je zagotavljal, da je njegova jedina želja, osrečiti narod, kakor le želi kdo, ki je sam nesrečen, osrečiti druge. Delati hoče le za blagor in velikost Srbije. Priporočal je pa vsem strankam slogan.

Sedaj, ko še odsek za revizijo ustawe, katerega je kralj na željo vlade pomnožil za 15 članov

*) Članek je zastrel in nema danes več pravega interesa. A ker je bil zaplenjen in ker sta deželno sodišče in nadodsodišče v Gradei konfiskacijo odklonili, je že zaradi tega vreden, da ga „in perpetuum rei memoriam“ ponatisnemo in tako čitateljem pokažemo, kaki članki se v nas konfiskujejo.

Ured.

in mu imenoval 12 tajnikov, ni začel dela, je to veselje pač prezgodnjie. Kdo ve, če kralj ne želi z revizijo ustawe le dobiti večjo moč v roko. Saj se dosedaj tudi ni oziral na ustawo. Malokatere volitve so se vrstile svobodno. Če mu večina ni bila po godu, je hitro razpustil zbornico, ki bodi le njemu poslušno orodje.

Tudi sedanja srbska ustanva ni slaba, volilna pravica je precej razširjena. Dobro bi se bilo lahko vladalo s sedanjo ustanovo, da se ni vedno prisranski tolinačila in zlorabila. Njena jedina napaka je bila, da je kralj imenoval četrtino članov. Pa ta napaka bi se niti čutila ne bila, da je Milan res ustanovni vladar. Z imenovanjem kroninih deputatov, naj bi ne bil popravljal izida volitev, kakor je navadno delal, temveč vselej poklical v zbornico le po nekaj zaslužnih mož raznih strank.

Bog ve, če nova ustanva ne bode imela kakršne podobne pomanjkljivosti, za katero še njeni stvaritelji dobro vedeli ne bodo, a se bode pozneje pokazala.

Morda bodo upeljali dve zbornici. Tu je zopet nevarno, če bodo kralj imenoval vse člane ali pa večino članov više zbornice. To bi mu dalo novo orožje v roko, da bi vladal s parlamentom neparlamentarno. Vse nepovoljne mu sklepe dolenne zbornice bi gorena zavrgla. Kralj bi na videz pri tem bil čisto neutralen, in razpustil bi skupščino, ker bi se zbornici sporazumeti ne mogli, kar bi morda še obžaloval. Morda kdo poreče, saj tudi v Avstriji, Angliji in Italiji vladar imenuje člane više zbornice, a vendar parlament posluje precej povoljno. Tu je omeniti, da so v teh državah strogo ustanovni vladarji in do gorene zbornice navadno dosti ne uplivajo. Drugače bi bilo v Srbiji, kjer kralj hoče absolutno vladati in vrla tako strastno nasprotje mej strankami. Vsaj vidimo celo na Danskem, kjer je narod bolj izobražen nego v Srbiji, kako kralj tepta s tem ustanovo, da se poslužuje v boji parlamentom jedne zbornice proti drugi. Kaj podobnega utegne doživeti še Srbija.

Vse stranke se pripravljajo za volitve. Radikalci bodo povsod postavili kandidate svoje. Vsem vladnim organom razposlal se je ukaz, da naj se ne utičejo v volitve. Ker je pa v Srbiji že navadno,

da se izda kak nasprotni tajni ukaz, liberalci in radikalci nič prav ne zaupajo, da bi se uradniki ravnali po kraljevem obljudbi, in osnovali so kontrolne odbore, ki je bodo nadzorovali in zaradi vsach nepravilnostij se takoj pritožili pri kralji. Pa vzliti temu bodo težko volitve svobodne. Zaradi tega nam ni zameriti, če mislimo, da je veselje v Belemgradu prezgodnjie, kajti vse zlo ne tiči v ustanovi, ampak kje drugej.

V Ljubljani 28 novembra.

O novem nemškem vladarji, o cesarji Viljemu II., govorilo se je in trdilo, ko je bil še cesarjevič, da bodo bojevit in ko je v znani napitnici Braniborcem, naslanjajoč se na besede Bismarckove v državnem zboru, govor svoj začinil s ponosnimi besedami: „Mi Braniborci bojimo se Boga, sicer pa nikogar!“ zmatralo se je to za izraz posebno bojevitega vojaškega duha. Še bolj se je to mnenje podkrepilo, ko je pri drugi priliki z veliko emfazo zatrjeval, da bodo prej vsi nemški voji in vseh 45 milijonov prebivalcev Nemčije na bojišči („auf der Strecke“) ležalo, nego se bodo odstopil le jeden kamen nemških trdnjav, le jedna ped nemškega ozemlja.

No, kakor se kaže, se je v poslednjih mesecih ta bojevitost malo ohladila. Sicer je Viljem kmalu po nastopu na prestol odplul z vojnimi brodovjem v Peterburg in potem prepotoval skoro vso evropsko celino od baltskega morja do divnega Napolja, a poleg tega potovanja, kateremu v vsej svetovnej zgodovini ni sličnega ni bilo nobene bojevite izjave več. Z radovednostjo pričakovani prestolni govor giblje se v odlično mirnem tiru, tako da sami Berolinški listi pišejo, da veje iž njega nekaka resignacija.

Opažalo se je, da v prestolnem govoru Rusija ni bila izrecno omenjena, a ta nedostatek pravil se je te dni, ko je mladostni prestolonaslednik ruski, vračajoč se iz Kodanja, pohodil tudi Berolin. Viljem II. sam pozdravil ga je na kolodvoru in spremil na veleposlaništvo rusko. Berolini, ki se še neso bili iznebili presenečenja, da je pri državnega zabora otvoriti kompanija vojakov prikorakala v dvorano in za ilustracijo novodobnega parlamen-

LISTEK.

Zarota v verzih.

Zgodovinska povest.

Češki spisal Ladislav Stroupežnický; Poslovenil Rozinský.

(Dalje.)

Te njene besede nemilo so zadele Panina. In odgovoril je: „Carska milost, za varnost princa, bodisi v katerem koli pogledu, jamčim z davno udatostjo, da tudi z glavo svojo.“

Tako je govoril mož, ki je ravnokar hotel donesti velikemu knezu poročilo, kdaj da poči revolucija.

Nadaljeval pa je še tako-le: „Nikakor pa ne morem pri tej priložnosti prikriti žalosti svoje, da nekatere osobe neprnehomoma vznemirjajo milostno vladarico mojo z raznovrstnimi izmišljotinami, samo da bi si na tak način pridobivale zaslug, češ, kako pozorno skrbē za varnost njen.“

Te besede namenjene so bile Potemkinu, kemu grof Panin ni bil naklonjen, ker zrl je v njem jedino le klativiteza in nezaslužnega povišenca.

Carica uganila je takoj, koga meni grof z le-

temi besedami, — in oblije potemnelo jej je za trenotje.

Zdaj se pa vender zgane tudi grof Orlov, priznajoč, da ima v tem trenutji najpripravnješo priložnost, da napade Potemkina. Dejal je: „Dà, carska milost, so osobe, ki se hlinijo najbolj verne in udane; ako bi pa carska milost poznala skrivnajih dejanja, spoznala bi hipoma velik razloček med besedami in resničnimi dejanji.“

„Aj, gospod grof, bi mi li mogli dokazati ta razloček?“ odvrnila je Katarina skoro napol šaljivo.

Orlov pripravlja se k najdržnejšemu činu; globoko se prikloni ter podá carici pismo Hedvike Bránicke.

Carica je ostrmela; vsprejme list, a komaj ga pogleda, zbledé jej lica in silno se razburi. Očesi sta jej lesketali od jeze, — in prsi dvigale so se močno in hitro. Dušo njenega pa je prešnjala misel: „On, ki sem ga iz prahu povzdignila k sebi, on da moja ljubezen prezira, da me vara, goljuša?“

Toda koj se je zopet ukrotila ter dejala s prisiljeno mirnostjo: „Od kod imate ta list, grof?“

Orlov pa je odgovoril samo: „Po naključju.“

Še jedenkrat preletela je carica pismo s pogledom svojim.

Nikdo ni izpregovoril.

Panin, ki ni znal o vsem tem ničesa, s strmečimi očmi pogledoval je Orlova.

Carica pretrgala je tihoto z vprašanjem: „Morem li obdržati si ta list?“

Orlov se je poklonil.

„Hvala vam, grof,“ dejala je Katarina. Obrnivši se k Paninu popraša ga z umetno mirnodušnostjo: „Ste li že bili danes pri velikem knezu Pavlu?“

„Ravnokar sem bil na poti k njegovi visokosti, ko nas je cesarost k sebi poklicati blago izvolila. Hotel sem oddati njegovi visokosti to pesen“, odvrnil je Panin ter izvlekel iz žepa „Henriado“, kazaje jo carici.

Grof Orlov tresel se je od strahú.

Carica vzame knjigo v roko, a ko prečita naslov, vsklikne: „Aj, Voltairova Henriada!“ Poznam to izvrstno pesen. In preobražala je nevedoma liste knjige.

Grofu Grigoriju Orlovu zastajala je kri v žilah; pretresale so ga silne bolesti.

Načrt revolucije bil je zdaj v rokah carice same.

tarizma s kopiti pušk udarila na gladki parkét, pokazal se je tem povodom nov prizor. Za kočijo, v katerej sta se vozila Viljem in carjevič, dirjal je oddelek konjikov „Gardes du Corps“ kot posebna odlika za došlega gosta.

Sijajni vsprejem, ruskega prestolonaslednika tolmači se tako, da to ni samo izraz sorodnih čustev, marveč, da hoče Viljem II. pokazati, kako mu je priateljstvo Rusije pri srci. Kakor je carja Aleksandra III. odlikoval s tem, da je njega prvega obiskal mej vsemi potentati, tako tudi sedaj sina njegovega, vsprejemši ga z nenavadnim vojaškim sijajem. Stoletni vezi sorodstva in interesov še neso popolnoma ob veljavo in Viljem II. še ni pozabil želje, ki jo je ded njegov Viljem I. izrekel na smrtni postelji: da treba s carjem ruskim vedno ozirno ravnati, ker bode to dobro za Nemčijo.

Politični razgled. Notranje dežele.

V Ljubljani 28. novembra.

Brambeni odsek državnega zborna je končal posvetovanja o vojnem zakonu. Poročalec grof Kinsky je že odseku predložil poročilo. Ker vlada želi, da vojni zakon pride kmalu v drugem branju v zbornici na vrsto, se je poročilo že tiskalo in se danes razdeli mej poslance. Drug teden začne zbornica posvetovanja o vojnem zakonu. Debata najbrž ne bude dolga in bude zakon še do božiča vsprejeli obe zbornici. Ako predloge Ogrij kaj ne premene in tako stvari ne zavlečajo, bude novi vojni zakon z novim letom že labko stopil v veljavo.

Ceški vseučiliščniki so imeli shod v auli vseučilišča in se posvetovali, kaj jim je storiti glede novega vojnega zakona. Rektor Studnička je dokazoval, da nov vojni zakon nema nikake ponemčevalne tendence. Če se hoče ponemčevati, treba dveh, jednega, ki ponemčuje, drugega, ki se pusti ponemčevati. Tega pa ni verjeti, da bi bili dijaki mehki kakor testo, da bi se dali germanizovati. Če bi pa bilo učenje nemščine in družih tujih jezikov ne-patriotično, bil bi kardinal Mezzofanti najslabši Italijan. Več dijakov je govorilo proti poostrenju določeb za jednotne prostovoljce. Če se pa že vsekak morajo te določbe poosniti, naj bi se vsaj olajšal častniški izpit in bi se dovolilo napraviti ga v materinščini. Znanje nemščine naj bi se le v toliko zahtevalo, kolikor treba za službo. Sklenila se je resolucija v tem zmislu, ki se bode izročila poslancu Heroldu, da jo izroči zbornici poslancev.

Solnograški deželni odbor vprašal je po naročilu deželnega zborna vse kmetske občine, ali želé, da se premeni deželnozborski volilni red tako, da bi tudi kmetski volilci direktno poslance volili. Volitev bi se vršila v krajinah, kjer so okrajna glavarstva. Večina včin se bode najbrž izrekla proti takim spremembam volilnega reda, katera bi kmetskim volilcem napravila novih stroškov. Konservativci tudi močno agitirajo proti direktnim volitvam, kajti potem bi volilci iz oddaljenih gorskih občin, ki so največ konservativne, ne mogli priti vsi k volitvi, dočim bi volilci blizu mest, ki so pa bolj liberalni, lahko vti prišli voliti.

V saboru hrvatskem začela se je budgetna debata. Opozicijski govorniki vsi bodo napadajo vlado. Budgeta je ne morejo dovoliti, ker nemajo zaupanja v njo. Tudi je budget tak, da ga noben hrvatski rodoljub odobravati ne more. Za notranje zadeve, to je za policijo, zahteva se trikrat toliko nego za šolstvo. Na Hrvatskem je ni svobode, trdil je dr. Ambruž, kajti vlada je iz občin naredila po-

Mej tem oglasí plemče*) kneza Potemkina.

Pri imenovanju tega imena zopet so od jeze zaikrile carici oči. Zapovedala je: „Uvédí kneza v moj kabinet!“ — Plemče otide.

Carica je nadaljevala: „Želim, gospoda, da zdaj pohitita naproti poslancu kana Sahim Geraja, — skrajni je že čas.

Oba plemiča se priklonita. Orlov pa je bil doslej še vedno v silnej negotovosti, kajti Katarina ni še bila povrnila „Henriade“ grofu Paninu.

Panin dovolil si je izpregovoriti: Prosím, carska milost, da bi smel nesti „Henriado“ njegovej visokosti“.

Katarina odvrne mu čmerno: „Pošljem knjigo že sama velikemu knezu, — odpuščam vaji, gospoda; ne pozabita hánovega poslanca.“

Zamahnila je z roko, v katerej je držala „Henriado“, na kar obema plemičema pač ni ostalo drugega, kakor da gresta, kar sta tudi storila, potem ko sta se globoko poklonila.

Toda grofu Orlovu to ni bilo posebno lehko; strašila ga je misel, da ima carica ključ k revoluciji v rokah. Znamenja v knjigi bila so res da drobna in neznačna, ali kaj, ko bi jih carica slučajno vender le opazila?

licijske organe. Ne investuje se ničesar, ker vlada potrebuje denar za žandarje, ki razširajo madarsko državno idejo. V deželnem zboru ima vlada prvo in zadnjo besedo.

Vnanje države.

Nekateri klerikalni italijanski in francoski listi poslednji čas objavljajo vesti, da hoče papež ostaviti Rim. Te vesti pa niso osnovane in so jih glasila papeževega stola samega že opovrgla.

V Srbiji se sedaj vrše po kmetskih občinah volitve volilnih mož. Če je verjeti vladnim izvestjem, je izid za radikalce neugodnejši, nego je bil pri poslednjih volitvah za navadno skupščino. Do sedaj so radikalci pridobili večino v polovici občin. Če bodo radikalci sami imeli v zbornici večino, odločila bodo mesta. Volitve poslancev vršile se bodo v nedeljo. Mesta volijo 88, kmetske občine 540 skupščinarjev.

V ministrskem svetu francoskem naznanih je vojni minister, da bude treba za izredne vojaške potrebščine 912 milijonov. Od teh se je že za 1887 in 1888 dovolilo 228 milijonov, 138 milijonov postavilo se bude v budget za bodoče leto, 546 milijonov se bude razdelilo na prihodnja leta. Res velikanske vsote požro vojne priprave Francoske. Zato je pa tudi pričakovati, da bude v bodočej vojni Francija bolje pripravljena, nego je bila 1870. leta.

Dopisi.

Iz Ribniškega okraja 25. novembra.

[Izv. dop.] Mej mnogovrstnimi in najbolj zanimivimi nравnimi čudesi, katera dičijo Kranjsko, spada pač ponicanje vodâ, katero se nahaja na kraškem in tem sličnem svetu. Kdor je imel kdaj priliko opazovati notranjske vodâ, v prvi vrsti Pivko in Cerkniško jezero — osobito ako so mu zraven tega še znani o tej stroki in o tem predmetu spisani članki gosp. Putick-a, c. kr. gozdnega pristava, ne more se dovolj načuditi velikanskemu, vsako leto ponavljajočemu se naravnemu delovanju. Za nas imela so naravna čuda do sedaj prav malo pomena; vedeli smo Iz-a-nja, a storili smo malo, da bi svet kaj o tem zvedel, da bi jih prišel gledat, — in s tem gmotno stanje našega prebivalstva podpiral. Do zdaj poznali smo le senčno stran tega naravnega zaklada in stoprav ta napotil je mero davne kroge, da so se začeli zanimati za to zadevo. Ponicanje vodâ v podzemeljskih požiralnikih in jama in zopet mogočno vretje na drugem kraju na površje, napotilo je pred par leti visoko ministerstvo za poljedelstvo, da je poslalo veščaka v tej stroki, g. Putick-a na Kranjsko in, ker se je potreba pomoči na Notranjskem najnujnejša čutila, najprvo tjá, da se o tamošnjih razmerah pouči, da tam strokovnjaški pregleda mejsebojno zvezo podzemeljskih voda in poslednjič, da praktično izvrši kolikor možno omejenje teh vodâ, da v prihodnje ne škodujejo več poljem in travnikom. Podatki, ki jih je nam o tej stroki omenjeni strokovnjak pridobil, so tako zanimivi.

Glavni namen teh preiskovanj je poleg eminentne strokovnjaške vrednosti vendar le, da se za prečijo jako škodljivi zalivi podzemeljskih pritokov. Toda ne samo Notranjska ima to čudovito ponicanje vodâ, tudi tukajšnji kraji: Ribniška, Dobrepolska, Struška in Kočevska dolina so polni teh naravnih

Silno razburjen, kar je pa le s silo prikrival, korakal je z grofom Paninom, pripovedovaje mu, kako rano zasadil je Potemkinu, ker podal je carici dokaz, da jo ljubimec vara.

Po odhodu obeh velmož odložila je Katarina „Henriado“ malomarno na mizo, kjer je bilo razloženih še mnogo drugih knjig in pohajati je jela po sobi. Premisljala je, kako naj se vede k možu, kojemu je žrtvovala vso svojo vročo, strastno ljubezen, — no kateri vse to malomarno prezira ter se k drugej ženi nagiba.

Ponosna Katarina žaljena je bila najbolestnejje; strastno to ženo naudajala je v prvih trenotkih misel, da z jednim mahom uniči izdajalskega ljubimca. Če je bila kedaj razježena, gorje mu, kdor je bil kriv te jeze njene.

Za nekaj časa zdelo se je, da se je carica k nečemu odločila; ne da bi bila več pomisnila na „Henriado“, odšla je v kabinet, kjer jo je pričakoval Potemkin.

Za nekoliko minut po njenem odhodu ustopi v dvorano Hedvika Bránicka in ž njo Ivan Vasiljevič Krasilnikov, znani nam že ljubeznični častnik dvorske straže. Ivan in Hedvika si nikakor nista bila tujca, nežna vez, vez ljubezni vezala je njuni srci.

In kadarkoli jima je pripuščala služba pri

prikazni, čeravno ne v istej velikosti. Ko se je čulo, da se bode posrečilo vsakoletne povodnji v Planinski dolini omejiti, takoj se je mislilo in delalo na to, da naj se odstranijo tudi povodnji v Ribniški in Kočevski dolini, katere zlasti spomladi mnogo škode delajo in komunikacijo zavirajo.

Dne 16. t. m. došel je v Ribnico g. Putick, da se tu na lici mesta pouči o tukajšnjih razmerah. Pohodil in ogledal je vse važne kraje. Najbolj in najprvo ogledal si je Dolenjavas in Rakitnico in njihini vodi, potem takozvano „Tintero“, jamo pri Žlebiči, nadalje Dobrepolsko in Struško dolino ž njihinimi votlinami in imenitnostimi; slednjič podal se je v Kočevsko dolino, da pregleda tamošnjih vodâ tok.

Zanimivo je mnenje njegovo o nadaljnem teku Ribniških vodâ v podzemeljskem delu. On pravi, da vsi potoki in studenci, ki izvirovajo na vzdobju „Velike Gore“ in „Male Gore“ in ki po svojem površnem teku v zemljo poniknejo — na Kočevskih tleh zopet prihajajo na površje, ondu nekoliko kilometrov površno tečejo, v zemljo poniknejo in pridejo pri Soteski na Dolenjskem zopet na površje. Še bolj zanimivo in praktično mnogo vrednosti je nadalje njegovo mnenje, da vse te vode, ki se pred našimi očmi v zemljo pogrezajo, ne tekotnič več nego 15 m globoko pod zemeljskim površjem, ter bi se mogle dvigniti na površje, kar bi bilo za vasi, ki so sedaj brez vode, tako važno.

Imenitna je nadalje druga izjava tega veščaka. Po njegovih dosedanjih studijah ne bude težko niti draga, da se odstranijo vsakoletne povodnji v Ribniški in Kočevski dolini, kar bude za občino korist tukajšnjega prebivalstva neprecenljive vrednosti, vzlasti, ako bi se z delom kmalu začelo, seveda najprvo na Kočevskih tleh, katere nižje ležijo in vodo iz Ribniške doline dobivajo.

Gospoda Puticka preiskave so velevažne, posebno ako bodo imele praktične posledice. Povzdignila se bode vrednost tukajšnjega sveta, ker bude tukajšnje prebivalstvo rešeno vsakoletnih povodenj, ki jim toliko preglavice in škode delajo, zboljšala se bode tudi komunikacija.

Gosp. Putick bival je teden dñij mej nami, veliko je v tem času obhodil in pregledal, mnogo si je prizadeval, da stvari do jedra pride, upajmo, da njegova strokovnjaška dela ne bodo brez posledic in brez obilnega sadu za našo lepo dolino.

A. L.

Domče stvari.

— (V državnem zboru) odgovoril je včeraj ministrski predsednik grof Taaffe na Foreggerjevo interpelacijo zaradi razpustitve okrajnega zastopa Celjskega tako: Ko so se 1886. l. bile razpisale nove volitve, zahtevalo se je reklamacijskim potom, da se izbriše izmej veleposestnikov 88 volilcev, ker plačujejo premalu davka. Okrajno glavarstvo v Celji ugodilo je temu ugovoru glede 8 osob, katere niso plačevale niti zemljiškega niti poslopijskega davka. To odločbo potrdilo je namestništvo. Vsled tega se je volitev vnovič razpisala in okrajni zastop sestavil se je v decembru 1886. Na uloženo pritožbo razveljavilo je upravno sodišče za-

carici, nista zamujala sestajati se k nežnim razgovorom zagotavlja si ljubezen najgorenejšo.

Danes pa imela je krasna Hedvika še važnejši uzrok, da je hrepela po svojem ljubčku. Dejala mu je: „Dragi moj Ivane! ti veš, da mi je carica zeló naklonjena in da me ima carica bolj za prijateljico, kakor pa za služabnico svojo. Zaupati ji hočem danes, kako vroče se midva ljubiha; no ker nimam roditeljev, niti ne bližnjih sorodnikov, zavisi najin zakon in srečna bodočnost jedino le od njenega privoljenja.“

„Stori takó, mila Hedvika; in če carica ne bode nasprotna, poprosim jo za tvojo roko.“

„Dogovorjeno torej?“

„Dogovorjeno. Zdaj pa oprosti mi, Hedvika, da se vrnem v predoso na svoje mesto. Moj Bog“, — dodal je še ljubeznični častnik globoko zdihaje, — „moj Bog, kako je časih mučna moja služba v teh dvoranah, — zlasti danes muči me ne malo dolgočasnost“.

„Aj, v to ti je kaj lehka pomoč“, zavrnila ga je Hedvika; „saj vendar moreš v sprednej sobi tudi čitat.“

In doložila je šaljivo se smehljaje: „Jaz, predčitateljica carske milosti, dovoljujem ti, da si izbereš od teh knjig katerokoli“. (Dalje prih.)

* Plemče = paže = Page.

radi nedostatnega postopanja namestniški odlok ter vrnilo vso stvar oblastvu, da jo zopet reši. Ob jednem določilo je upravno sodišče one točke, po katerih se ima razsojevati vprašanje o volilni pravici v tej skupini. Na to je namestništvo z odlokom z dne 14. julija 1888 izbrisalo 71 volilcev ter vsled tega z ukazom od 16. t. m. okrajni zastop na podlagi § 81. zakona ob okrajnih zastopih razpustilo. Ker namestniška odredba še ni pravovljavna in ker bode notranjem ministerstvu morda še odločevati o rekurzu, omejuje se minister s tem, da naznanja dejanske momente.

— (Zoper ponemčevanje slovenskih šol.) Tudi v St. Andraži v Slovenskih goricah (okraj Ptujski) doseglo se je že, da je ministerstvo zaukazalo, da je na šoli v St. Andraži slovenščina izključljivo poučni jezik, nemščina pa da se sme poučevati le kot neobvezni predmet. — Iz Gornjega grada se nam piše: Pri zadnjem seji okrajnega šolskega sveta Gornjegraškega prišla je tudi na vrsto zadeva Mozirske občine, ki je tudi sklenila potrebne korake zoper ponemčevanje slovenskih šol. Celjski okrajni glavar g. Netolicka, ki je predsednik okrajnemu šolskemu svetu, prednašal je pri seji vse stvari s svojo navadno priljudnostjo, ko je pa prišla ta zadeva na red, postal je razburjen. Čemu se razburjevali, ako mi zahtevamo, da se pouk nemščine v slovenskih šolah tako uredi, kakor je po znanem členu 19. jedino pravilno? Od tega našega postavno utemeljenega zahtevanja ne bode nas odvrnila nobenega gospoda „razburjenost“. Celjskega gospoda okrajnega glavarja smo pa zmatrali v jezikovnem oziru za bolj trezrega in nepristranskega. Ali pa je miglaj iz Gradca, da imajo vsi okrajni glavarji ob korakih slovenskih občin zoper germanizacijo biti „razburjeni“?

— (V Dobu pri Hrastniku) umrl je dne 27. novembra zjutraj ob polu petih omdotni župnik preč. g. Ivan Böheim. Ranjki bil je blag človek in iskren narodnjak. Pogreb bode v četrtek ob 9. uri dopoludne. Naj v miru počiva!

— (Gospod dr. Erzen,) bivši okraji zdravnik v Črnomlji, umrl je v Graški blaznici dne 22. novembra t. l.

— (Doktorjem prava) bil je te dni na Dunaji promoviran g. Hinko Tuma.

— (Knjižica „Franc Jožef I.“) katero je izdala in v 5000 izvodih tiskala družba sv. Cirila in Metoda, je že vsa razprodana. Priteja se drugi natis.

— (Slovensko gledališče.) V proslavo 40letnega vladanja Njega Velečastva priredi dramatično društvo v nedeljo dne 2. decembra t. l. slavnostno predstavo. Igralo se bode drugikrat „Svetinova hči“, igrokaz v treh dejanjih. Po Adolfa Wilbrandta „Die Tochter des Herrn Fabricius“ poslovenil Anton Trstenjak. Povodom te slavnosti prepustil je pisatelj brezplačno prevodno in uprizorno pravo dramatičnemu društvu. Igra že po svojej dramatični vrednosti in vremenu prevodu zaslužuje živahnega zanimanja in prepričani smo, da ta večer poročevalci ne bodo pisali: gledališče je bilo slabo obiskano. Sicer imamo mnogo žalostnih dokazov, da se je ljubezen naših narodnjakov do slovenske dramatike zelo ohladila; a trditi smemo, da se bode — kakor sa je ohladila — zopet ogrela, ker društvo tekmuje že sedaj v mnogih predstavah z nemškimi gamači.

— (Vabilo na društveno besedo,) ki jo priredi narodna čitalnica Ljubljanska v soboto dne 1. decembra 1888. l. v društveni dvorani. Vspored: 1. Nagovor. 2. Fr. Gerbić: „Slavospev“; moški zbor s čveterospevom; solisti gg. A. Razinger, A. Štamcar, A. Pucičar in J. Paternoster. 3. A. Rubinstejn: Ensemble s peterospevom iz opere „Otroci pustinje“; solisti: gospa M. Gerbićeva, gdč. L. Daneševa in gg. A. Razinger, Fr. Bučar in J. Pianecki; na glasoviru spremlja gosp. vitez Ohm-Janušovski. 4. K. Bendl: „Rožica spavaj“; čveterospev; pojo gg. Fr. Bučar, A. Štamcar, J. Pianecki in A. Dečman. 5. A. Dvořák: „Himna češkega kmetijstva“; mešani zbor s čveteroročnim spremljevanjem na glasoviru; spremljata gdč. K. Zevnikova in g. J. vitez Ohm-Janušovski. 6. Mali ples; godbo oskrbljuje privatna družba pod vodstvom gospoda J. Stiarala. Začetek besedi točno ob 7½ ur. Pristop je dovoljen izključljivo le č. p. n. društvenikom. Odbor.

— („Popotnik.“) List za šolo in dom, ima v 22. štev. nastopno vsebino: Kakšen upliv ima

snažnost na odgojo in kako naj šola to pospešuje. — Marka Fabija Kvintilijana govorniški pouk. (prof. Fr. Brežnik.) — V zadevi, „zaveze slovenskih učiteljskih društev“. — Tretja glavna skupščina „Saveza hrvaških učiteljskih društava“. — Dopisi. — Novice in razne stvari.

— (Na Rožniku) bode jutri lov na zajce in srne. Poslednje so se v gozdu za Rožnikom stalno udomačile in računi se, da je ondu, torej pol ure od Ljubljane kaci 22—24 srn.

— (Iz Tolmina) poroča se nam, da je bil pri tamošnji c. kr. okrajnej sodniji dne 27. t. m. spoznan krivega prestopka v zmislu § 488. in 491. kaz. zakona Ljudevit Valenta, akviziter zavarovalnice „Azienda“, zato ker je grdl banko „Slavijo“ in njega glavnega zastopnika. Obsojen je bil v denarno kazen 20. gld., event. na štiri dne zapora.

— (Iz Cerknice.) Dne 26. t. m. nastal je ogenj pri g. Majdiči. Požarna brama bila je takoj na mestu, ter zabranila dalje razširjenje ognja. Gospod načelnik Ivan Korče splezal je prvi z veliko nevarnostjo na streho, ter udušil v dimniku plamen, kateri bi bil prouzočil gotovo velik požar na bližnjih sosednih slamnatih strehah. Hvala zatorej požarni brambi za takojšnjo pomoč, posebno pa načelniku g. Ivanu Korčetu za neutrudljivo delovanje.

— (V Rhnike) se nam poroča: Začetkom meseca ogrizel je nek ciganski pes po Rhniki in okolici nekaj psov. Najpri izmej ogrizeni psov je stekel pes J. Kovača iz Drenovega griča, a ubit čakal 7 dnij pri konjači, predno je prišla komisija konštatovat, kaj da je s tem psem. Šest dnij kasneje je letal stekel pes g. C. Goloba po Rhniki ter bi bil kmalu gg. Jel. in Gr. popal, da ga slučajno nesto o pravem času zapazila ter ga je potem gosp. Jel. ubil. Tudi ta pes moral je v družbi Kovacevega čakati še cela dva dni predno je prišel odrešenik v podobi gosp. okrajevega živinozdravnika, ter ja rešil nadaljnega čakanja. Ako pomislimo koliko nesreč bi se lehko mej tem časom pripetilo, odkar je prvi pes stekel in pri konjači čakal odrešenika, po Rhniki pa drug pes, ki je bil tudi stekel okolu letal. Moramo pač odločno grajati, da se gospodje pri zelenih mizačih tako teško odločijo kaj storiti, ter tako nevarne in nujne reči tako počasno rešujejo. Dokler nesmo imeli okrajnih živinozdravnikov je lezlo — sedaj, pa ko jih imamo in jih tudi plačevati moramo, pa moramo čakati po cele tedne predno kdo pride. Kdaj bo vender bolje?

— (Selitev.) Iz Trsta se javlja 24. t. m. Na Lloydovem parniku „Orion“ preselilo se je te dni 700 avstro-ogerskih državljanov v Brazilijo. Najnovejša selitev zopet jasno svedoči, da so svarila pred izseljevanjem v Ameriko ostala brezuspešna.

Telegrami „Slovenskemu Narodu“:

Peterburg 27. novembra. („Polit. Correspondenz“) Ni še določeno, kdaj pride car v Berolin. V dvornih krogih se misli, da pojde car koncem junija v Berolin, od tam pa čez poletje v Kodanj. Zatrjuje se, da bode prestolonaslednik carja spremiljal.

Berlin 27. novembra. Cesar se je na lovu v Letzlingu prehladil in ostane nekaj dnev v sobi.

Pariz 27. novembra. Zbornica obravnavala brez debate proračun in potrdila volitev Boulanger-ovo.

Pariz 27. novembra. „Veliki orient“ francoski je sklenil, da se udeleži manifestacije na Baudinovem grobu.

Dunaj 28. novembra. „Wiener Zeitung“ objavlja ministersko naredbo, s katero se v zmislu zakona za zavarovanje obolelih delavcev z dne 30. marca 1888 rok za prenaredbo neprimernih pravil obstoječih zadružnih in bolniških blagajnic določa do 1. marca 1889. Pozneje se bodo prenaredbe uradno vrstile.

Budimpešta 28. novembra. Poslanec Steinacker odložil svoj mandat. (Poslanec Steinacker, ki je tudi tajnik Peščanske trgovske zbornice, dobil je v zbornični seji ukor zaradi svojega govora v zbornici. Uredn.)

Kajira 28. novembra. Angleški pešpolk in sto konjikov odpošlje se nemudoma v Suakin.

Razne vesti.

* (Prostozidarstvo) broji dandanes 15.838 lož in 1,083.000 članov. Tako na pr. imajo Zjednjene države v Severni Ameriki in Kanada 9864 lož in 605.408 članov, Anglija in naselbine 2173 lož in 217.000 članov, Nemčija 289 lož in 32.527 članov, Ogerska 38 lož in 3000 članov.

* (Očetomor.) Kmetsko dekle Julija Udic v Dubici v Bosni usmrtila je svojega očeta Mihajla. Zverska hči usenkala je očeta spečega tako močno s sekiro po glavi, da je takoj izdihil svojo dušo. Grdo ravnanje očetovo s hčerjo nekda dalo je povod nečloveškemu činu.

* (Električna razsvetljava v vasi.) Kriens, mala vas v kantonu Lucernskem, ima od 1. oktobra t. l. električno poučno razsvetljavo. Pa tudi po hišah blesti že mnogo tacih svetilk, tako da vsega vkupe neznačna vasica broji dosedaj 700 električnih lučij.

SLOVANSKI SVET

prinaša v 22. številki naslednjo vsebino: Kdo določuje literaturne jezike? — Nasledstvo kmetij. — Istra nekaj in sedaj. — Pravda urednika Mandiča v državnem zboru. — Čudesno spasenje ruskega carskega doma. — Program strokovne šole v Ljubljani. — Psoglavci. Zgodovinska slika. Češki spisal Alojzij Jirásek. Poslovenil Vacerad. (Dalje.) — Pogled po slovanskem svetu. a) Slovenske dežele. b) Ostali slovanski svet. — Književnost.

„SLOVANSKI SVET“ izhaja po dvakrat na mesec, vselej 10. in 25. dne meseca, in se plačuje ali pošilja naročnina upravnemu „Národné Tiskarne“ v Ljubljani. Naročnina znača: za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 50 kr., za četr leta 75 kr. Za Ljubljanske naročnike in dijake velja: celoletno 2 gld. 80 kr., polletno 1 gld. 40 kr., četrletno 70 kr.

— (Zasedeni ponarejalcu ustne vode.) Bilo je že omenjeno, da v obči po vsem civilizovanem svetu tako priljubljeno in razširjeno Anatherin ustno vodo zobozdravnika dr. J. G. Popp-a na Dunaji zlasti na Ogerskem v velike meri ponarejajo in kvarijo. Ko je izdelovatelj v Budimpešti osnoval generalno zastopstvo za Ogersko, znamenjal je načelnik generalnega zastopstva za dolžnost svojo, nastopiti večje potovanje po Ogerski, da jedenkrat naredi konec tem sleparijam. Uspeh tega potovanja je bil čudovit. Do sedaj je dal v 9 krajih na 10 mestih kaci 130 steklenic ponarejene Anatherin ustne vode konfiskovati in proti ponarejalcem začeti sodnje korake. To stane sicer precej denarja, toda izdelovatelj hotel je jedenkrat prav korenito potrebiti, ker bi dober glas te že 40 let preskušene vode utegnil trpeti zaradi nespretnih ponarejan dobičkaželjnih ljudi. Da se ponarejalem delo oteži in koristi večiemu občinstvu, sklenil je izdelovatelj, steklenice povečati za polevico prejšnje količine. Izdelovatelj rad to žrtvuje z nado, da se bode občinstvo v bodoče bolj varovalo pred pokvarjenimi, ponarejenimi in drugimi ničvrednimi in nekoristnimi sredstvi. Cena Anatherinovej ustne vode dr. J. G. Popp-a je po velikosti steklenice 50 kr. do gld. 1.— in gld. 1.40. Zahtevaj le dr. Popp-a Anatherin ustno vodo, ker te sicer lahko prevarijo. To ustno vodo ima dvorni zobozdravnik dr. J. G. Popp na Dunaji, kjer naj se pismeno naroči, in vse lekarne, droguerije in parfumerije. (617—6)

Poslano.

Neusteин-ove posladkorjene kri čisteče pile svete Elizabete,

skušeno in od znamenitih zdravnikov priporočano sredstvo proti zabsanju. — 1 škatljica à 15 pil 15 kr., 1 zavoj = 120 pil 1 gld. a. v. — **Pred ponarejanjem se jako svari.** — Pristne so samo, če ima vsaka škatljica rnde tiskano našo protokolovano varstveno znamko „Sveti Leopold“ in našo firmo lekarna „pri sv. Leopoldu“, Dunaj, mesto, Ecke der Spiegel- und Plankengasse. — V Ljubljani se dobivajo pri gosp. lekarji G. Piccoli-ji. (759—7)

Zahvala.

Blagorodni gospod dr. And. Vrečko, c. kr. okr. šolski nadzornik za Vrantski okraj in soustanovnik „Matične Slovenske“, odstopil je svojo pravico za vpredjemanje društvenih „Matičnih“ knjig okrajnej učiteljske knjižnici na Vrantskem.

S tem dobrodelnim činom storil je učiteljstvu Vrantskega okraja zdatno uslugo za njihovo nadaljnjo izobražbo. Zmatram se tedaj dolžnega, da se velecenjenemu gospodu okrajnemu nadzorniku za to darijo v svojem in svojih koleg imenu najsrčneje zahvalim.

Vrantsko, dne 25. novembra 1888.

Simon Meglič,
načelnik okr. učiteljske knjižnice.

Loterijne srečke 24. novembra.

Na Dunaji: 53, 59, 46, 4, 67.
V Gradci: 61, 37, 59, 54, 69.

